

**Stichting Learn for Life
t.a.v. het Bestuur
Bemuurde Weert O.Z. 12
3514 AN UTRECHT**

Jaarrekening 2017

INHOUDSOPGAVE		Pagina
1.	Accountantsrapport	
1.1	Samenstellingsverklaring van de accountant	3
1.2	Algemeen	4
1.3	Resultaatvergelijking	5
1.4	Meerjarenoverzicht	7
1.5	Financiële positie	8
	Bestuursverslag	
2.	Jaarrekening	
2.1	Balans per 31 december 2017	18
2.2	Staat van baten en lasten over 2016	20
2.3	Kasstroomoverzicht over 2017	21
2.4	Toelichting op de jaarrekening	22
2.5	Toelichting op de balans	26
2.6	Toelichting op de staat van baten en lasten	29
3.	Bijlagen	
3.1	Staat van de vaste activa	33
3.2	Bijlage 1	34
3.3	Bijlage 2	35

1. ACCOUNTANTSRAPPORT

Stichting Learn for Life
t.a.v. het Bestuur
Bemuurde Weert O.Z. 12
3514 AN UTRECHT

Referentie: AF/11052017/01
Betreft: jaarrekening 2017

Nistelrode, 17-09-2018

Geacht bestuur,

Hiermede brengen wij u verslag uit van onze werkzaamheden omtrent de jaarrekening 2017 van uw onderneming.

De balans per 31 december 2017, de winst- en verliesrekening over 2017 en de toelichting, welke tezamen de jaarrekening 2017 vormen, zijn in dit rapport opgenomen.

1.1 Samenstellingsverklaring van de accountant

De jaarrekening van Stichting Learn for Life te Utrecht is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2017 en de winst- en verliesrekening over 2017 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, "Samenstellingsopdrachten".

Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving. Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan.

Als slotstuk van onze werkzaamheden zijn wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van Stichting Learn for Life.

Wij hebben geen controle- of beoordelingswerkzaamheden uitgevoerd die ons in staat stellen om een oordeel te geven of een conclusie te trekken met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening.

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en andere gebruikers van deze jaarrekening mogen dan ook ervan uitgaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

Voor een nadere toelichting op aard en reikwijdte van een samenstellingsopdracht en de VGBA verwijzen wij u naar www.nba.nl/uitleg-samenstellingsverklaring.

1.2 Algemeen

Onderneming

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 01083458

Structuur van de stichting

De stichting draagt met ingang van 1 januari 2011 de naam Stichting Learn for Life en is een voortzetting van de Stichting voor Volkshogeschoolwerk in Nederland die werd opgericht bij akte op 23 december 1998, ter voortzetting van de doelstellingen van de onderstaande Vereniging en Stichtingen:

De vereniging voor volkshogeschoolwerk te Bakkeveen;

De Stichting voor Europees Volkshogeschoolwerk te Bergen (NH);

De Stichting, Fonds tot steun aan het Volkshogeschoolwerk.

Doel van de stichting:

Het doel van de stichting is als volgt omschreven in de statuten:

1. Te bevorderen dat activiteiten in Nederland gericht op het leren van volwassenen, geplaatst worden in en internationaal kader van beleid en ontwikkeling op het gebied van de volwasseneneducatie, met name de theorie en praktijk van het non-formele en levenslang leren, De Stichting laat zich daarbij inspireren door de tradities van het volkshogeschoolwerk in Nederland en Europa, waarbij educatie mede gezien wordt als instrument voor emancipatie, democratisering en participatief burgerschap, en de deelnemers gestimuleerd worden actief bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van een samenleving die gekenmerkt wordt door openheid, tolerantie op gelijkwaardigheid gebaseerde communicatie.
2. Te fungeren als een, mede op belangenbehartiging en beleidsbeïnvloeding gericht, platform of netwerkorganisatie voor overheden, instellingen en personen met belangstelling voor internationale beleidsontwikkelingen en ervaringen op het terrein van volwasseneneducatie,
3. Op te treden als intermediaire organisatie of partnerorganisatie, hetzij in de vorm van een loketorganisatie of agentschap, project- of programma organisatie, als penvoerder, hetzij in een andere rol of vorm voor in Nederland of in het buitenland of internationaal werkzame instanties, instellingen of samenwerkingsverbanden daarvan.

1.3 Resultaatvergelijking

Ter analyse van het resultaat van de onderneming verstrekken wij u de onderstaande opstelling, welke is gebaseerd op de winst- en verliesrekening.

	2017		2016	
	€	%	€	%
Omzet	16.800	100,0%	24.746	100,0%
Kostprijs van de omzet	28.525	169,8%	36.445	147,3%
Bruto bedrijfsresultaat	-11.725	-69,8%	-11.699	-47,3%
Afschrijvingen materiële vaste activa	391	2,3%	391	1,6%
Overige activiteiten	4.870	29,0%	4.340	17,5%
Huisvestingskosten	1.176	7,0%	1.527	6,2%
Exploitatiekosten	-	0,0%	422	1,7%
Verkoopkosten	5.236	31,2%	3.402	13,8%
Autokosten	122	0,7%	149	0,6%
Kantoorkosten	2.891	17,2%	2.670	10,8%
Algemene kosten	7.244	43,1%	9.951	40,2%
Som der bedrijfskosten	21.930	130,5%	22.852	92,4%
Bedrijfsresultaat	-33.655	-200,3%	-34.551	-139,7%
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	821	4,9%	1.666	6,7%
Rentelasten en soortgelijke kosten	-179	-1,1%	-196	-0,8%
Som der financiële baten en lasten	642	3,8%	1.470	5,9%
Resultaat	-33.013	-196,5%	-33.081	-133,8%

1.3 Resultaatvergelijking

Het resultaat 2017 is ten opzichte van 2016 gestegen met € 68. De ontwikkeling van het resultaat 2017 ten opzichte van 2016 kan als volgt worden weergegeven:

	€	€
Het resultaat is gunstig beïnvloed door:		
<i>Daling van:</i>		
Kostprijs van de omzet	7.920	
Huisvestingskosten	351	
Exploitatiekosten	422	
Autokosten	27	
Algemene kosten	2.707	
Rentelasten en soortgelijke kosten	17	
	<u>11.444</u>	11.444
Het resultaat is ongunstig beïnvloed door:		
<i>Daling van:</i>		
Omzet	7.946	
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	845	
<i>Stijging van:</i>		
Overige activiteiten	530	
Verkoopkosten	1.834	
Kantoorkosten	221	
	<u>11.376</u>	11.376
Stijging resultaat		<u><u>68</u></u>

1.4 Meerjarenoverzicht

Ter analyse van het resultaat van de stichting verstrekken wij u de onderstaande opstelling, welke is gebaseerd op de winst- en verliesrekening.

	2017	2016	2015	2014
	€	€	€	€
Omzet	16.800	24.746	32.355	70.755
Kostprijs van de omzet	28.525	36.445	50.207	61.344
Bruto bedrijfsresultaat	-11.725	-11.699	-17.852	9.411
Afschrijvingen materiële vaste activa	391	391	391	391
Overige activiteiten	4.870	4.340	5.983	8.227
Huisvestingskosten	1.176	1.527	1.313	1.470
Exploitatiekosten	-	422	-	25
Verkoopkosten	5.236	3.402	4.954	7.782
Autokosten	122	149	210	691
Kantoorkosten	2.891	2.670	2.309	2.166
Algemene kosten	7.244	9.951	15.610	17.324
Som der bedrijfslasten	21.930	22.852	30.770	38.076
Bedrijfsresultaat	-33.655	-34.551	-48.622	-28.665
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	821	1.666	2.382	212
Rentelasten en soortgelijke kosten	-179	-196	-255	-421
Som der financiële baten en lasten	642	1.470	2.127	-209
Resultaat	-33.013	-33.081	-46.495	-28.874

1.5 Financiële positie

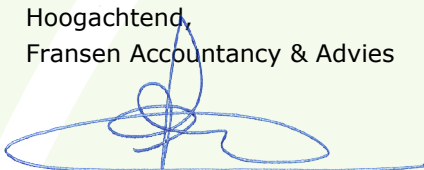
Ter analyse van de financiële positie van de onderneming verstrekken wij u de onderstaande opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balans.

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
Op korte termijn beschikbaar:				
Vorraden en onderhanden werk	1.517		5.372	
Vorderingen	1.124		3.906	
Liquide middelen	<u>119.822</u>		<u>117.481</u>	
Totaal vlottende activa		122.463		126.759
Kortlopende schulden		<u>32.442</u>		<u>4.116</u>
Werkkapitaal		90.021		122.643
Vastgelegd op lange termijn:				
Materiële vaste activa	<u>11</u>		<u>402</u>	
		<u>11</u>		<u>402</u>
Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen		<u><u>90.032</u></u>		<u><u>123.045</u></u>
Deze financiering vond plaats met:				
Eigen vermogen		<u>90.032</u>		<u>123.045</u>
		<u><u>90.032</u></u>		<u><u>123.045</u></u>

Blijkens deze opstelling is het werkkapitaal per 31 december 2017 ten opzichte van 31 december 2016 gedaald met € 32.622.

Wij vertrouwen hiermee aan uw opdracht te hebben voldaan. Tot het geven van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
Fransen Accountancy & Advies

Drs. AAJM Fransen RA
Registeraccountant

BESTUURSVERSLAG

Jaarverslag Stichting Learn for Life 2017

Learn for Life is een netwerkorganisatie voor organisaties die actief willen zijn in het brede veld van non-formele educatie. Learn for Life wil een leven lang leren bevorderen en geeft daarbij speciale aandacht aan groepen voor wie leren niet vanzelfsprekend is. Europees beleid rond leven lang leren en disseminatie van goede praktijken zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

Voorwoord

Bij het doorlezen van de vele activiteiten in 2017 valt opnieuw op hoe breed het terrein van de volwasseneneducatie en leven lang leren is. Het sluit ook aan op de brede benadering die Learn for Life als uitgangspunt heeft: leven lang leren niet alleen richten op het belang voor de arbeidsmarkt, maar zeker ook op de brede maatschappelijke participatie van volwassenen en de betekenis voor de samenleving. In 2017 verschenen adviezen en rapporten van de OECD, de SER en de Commissie Vraagfinanciering MBO die, ondanks verschillende invalshoeken, die brede benadering ook ondersteunden. Tijdens de landelijke dag van het Festival van het Leren hebben we dit extra onder de aandacht gebracht. Het komt er nu op aan dat dit vertaald gaat worden naar een krachtig beleid of nog liever naar een Leven Lang Leren Akkoord waaraan overheden, werkgevers, werknemers en maatschappelijke organisaties zich verbinden.

In 2017 hebben we ons ook beraden over de toekomst van het Festival, vooral om een basis te vinden voor een breder draagvlak en een structurele financiering. We hopen in 2018 de nieuwe benadering verder vorm te geven.

Ik heb vaker genoemd dat het realiseren van zo veel activiteiten alleen gerealiseerd kan worden door de inzet van velen. Vrijwilligers, bestuur en werkgroepleden, ondersteunende staf en ook de samenwerkingspartners maakten het mogelijk om deze activiteiten te organiseren. Het resultaat mag er zijn, zoals blijkt uit de opsomming van de werkzaamheden!

Henk Hijink / voorzitter

Jaarverslag Stichting Learn for Life 2017

Inhoudsopgave

Projecten

Festival van het Leren

Toppers 2017

Vertrekken vanuit vertrouwen - 3V

Silver Learners

Rural European Association Development Innovation Team - READ IT

European Input in Lifelong Learning Lab - EI3L

Overige activiteiten

Rural Academy

PASS

Noorwegen

Voice of the learner

Internationale netwerken

Divers in 2017

Publicaties

Organisatie

Communicatie

Vrijwilligers

Bestuur

Ondersteuning

Jaarverslag Stichting Learn for Life 2017

Festival van het Leren

Het Festival richt zich op het bevorderen van een leven lang leren. Daarnaast vormt het Festival een uitstekende aanleiding om duurzame lokale educatieve partnerschappen op te zetten.

Het Festival richt zich op alle burgers, ongeacht opleiding, leef- en werksituatie. Daarnaast is er speciaal aandacht voor het bereiken van groepen voor wie leren niet vanzelfsprekend is. Het Festival wil juist deze groepen stimuleren om hun talenten te laten zien en hun competenties verder te ontwikkelen. Het Festival van het Leren is de enige campagne in Nederland die zich richt op het bevorderen van een leven lang leren. In 1999 riep UNESCO op tot het organiseren van dit soort Learning Festivals of Adult Learners' Weeks. Sinds 2000 vindt deze activiteit in Nederland plaats.

Sinds 2012 verzorgt Learn for Life de landelijke coördinatie van dit Festival.

In 2017 was het thema werknemers- en ondernemende vaardigheden. Activiteiten dit jaar:

- Coördinatie van het Festival Team met betrokken professionals/experts uit de lokale werkpraktijk. Dit Festivalteam speelt een belangrijke rol bij beleidsadvisering en levert waardevolle suggesties voor de uitvoering van het Festival. De leden komen uit de kring van Leren en Werken, bibliotheken, Cinop en welzijnswerk/Huis voor Taal.
- Organisatie van een feestelijke landelijke dag op 15 september in Het Brandpunt in Baarn, georganiseerd door Learn for Life, Cinop Erasmus+ en Leren en Werken. De aftrap van deze dag werd gegeven door Joke Elzenaar die het Advies van de Commissie SAP toelichtte, gevolgd door Martin Soeters die hier vanuit het Ministerie van OCW op aansloot. Beiden pleitten voor het instellen van een feestelijke landelijke leven lang leren dag. Daarna volgden workshops, een carrousel met inspirerende projecten en huldiging van de Toppers 2018. Er waren circa 100 deelnemers. Uit de online evaluatie bleek dat deze dag positief werd gewaardeerd.
- Verkiezing van Toppers 2017. Zie verder bij Toppers 2017
- Uitgave van 'De focus van 2017, zie verder bij Publicaties
- 74 promotiepakketten verstuurd
- Maandelijkse nieuwsbrieven in de periode maart – september en updates website
- Een actieve Facebookpagina en Twitteraccount

Ook in 2017 werd de landelijke coördinatie van het Festival gerealiseerd zonder enige vorm van reguliere subsidie. Het blijkt moeilijk te zijn om een degelijke structurele financiële basis voor het festival te vinden. Dit is een zorgelijk punt, omdat Stichting Learn for Life niet in staat is om de komende jaren in dezelfde mate te investeren in het Festival van het Leren. Weliswaar verbonden de afgelopen jaren verschillende landelijke organisaties hun naam en logo aan het Festival, maar zij kunnen geen financiële bijdrage leveren (of alleen in beperkte mate). De stichting moest dit jaar haar financiële bijdrage met 2/3e terugbrengen en ging verder met een consultatieronde langs de huidige en potentiële partners. Deze ronde was reeds in september 2016 gestart, in samenwerking met CINOP, en had tot doel om naast verdere versteviging van het inhoudelijke draagvlak, ook een bredere en structurele financiële basis te creëren voor het Festival. Deze gespreksronde leverde wel inhoudelijke steun voor het Festival op, maar bracht financieel weinig extra perspectief. Deze situatie leidde in september tot het volgende bestuursbesluit: in 2018 zal Learn for Life de mogelijkheid van zelfstandige regionale festivals exploreren. Streven is om in komend jaar minimaal vier festivals met regionale uitstraling te realiseren. Deze regio's ontvangen desgewenst beperkte ondersteuning van de stichting. Het huidige Festival Team wordt aangevuld met vertegenwoordigers van de regionale festivals. Het Festival Team richt zich met name op uitwisseling en versterking van de regionale activiteiten. Ze adviseert de stichting met betrekking tot de landelijke taken die in dit verband nodig zijn. Mede op basis van de regionale activiteiten zal een stuurgroep met vertegenwoordigers van Learn for Life, Cinop en Leren en Werken een landelijke (festival)dag voor professionals organiseren. Het Festival Team kan desgewenst de stuurgroep en de stichting adviseren bij de opzet van deze dag.

Het bestuur hoopt dat deze nadruk op het regionale niveau tot een breder inhoudelijk draagvlak leidt en dat de stichting hierdoor ook weer meer ruimte krijgt, zowel financieel als qua personele inzet.

Het Festival van het Leren ontving in 2017 bijdragen van CINOP, Leren en Werken, STOOFF en SBCM.

www.festivalvanhetleren.nl en <https://www.facebook.com/FestivalVanHetLeren>

Jaarverslag Stichting Learn for Life 2017

Toppers 2017

Een Topper is iemand die geen doorsnee leercarrière heeft doorlopen en barrières overwon om zichzelf te ontwikkelen en zo een leven lang leren vorm te geven. Een Topper is een voorbeeld voor anderen. In 2017 werd opgeroepen om Toppers te nomineren die zich in het bijzonder onderscheidten op het gebied van werknemers- en/of ondernemende vaardigheden. De jury koos vijf Toppers uit een shortlist van dertien personen: Marie-Nell Harfsterkamp uit Winterswijk, Irina Mohammed uit 's-Hertogenbosch, Maynora Kwak uit Maassluis, Elma Walinga uit Appelscha en Nick van Vugt uit Tilburg. De jurering was in handen van Marianne Zoetmulder, José Scholte en Geert Hoogeboom. Zij werden ondersteund door het secretariaat. De huldiging van de Toppers vond plaats tijdens de landelijke Festivaldag met medewerking van Tanja Jadnanansing.

Vertrekken vanuit Vertrouwen – 3 V

Eind 2015 presenteerde De Nieuwe BV een Toolkit waarin staat beschreven hoe je in Nederland educatieve projecten voor kwetsbare groepen kan opzetten en realiseren. Deze praktische handleiding beschrijft een competentieprofiel van de participatieprofessional, de bouwstenen om zelf een project op te zetten, de randvoorwaarden voor het slagen van een project, de do's en don'ts voor succes en een aantal inspirerende bestaande projecten (goo.gl/xMnF3s)

In 2017 werd deze Toolkit onder professionals in wijken gedissemineerd. Instellingen en organisaties werden gestimuleerd om de Toolkit te gebruiken.

Silver Learners

Erasmus+ Strategic Partnership (KA2): september 2016 – oktober 2018

In Silver Learners werken tien partners uit Duitsland, Verenigd Koninkrijk (3), Luxemburg, Nederland (2), Polen (2) en Hongarije samen. Het project richt zich op vrijwilligers en beroepskrachten van lokale educatieve instellingen voor volwasseneneducatie, die zich bezighouden met educatie voor 65-plussers. Coördinator is Stadt Iserlohn samen met de plaatselijke Volkshochschule. Tijdens het project vindt uitwisseling plaats van verschillende agogische modellen. Op basis hiervan kunnen nieuwe innovatieve benaderingen ontwikkeld worden. De focus ligt vooral op het bereiken van laagopgeleide ouderen. De bijeenkomsten hebben het karakter van workshops met presentaties, werkgroepsessies en excursies.

De volgende onderwerpen staan bij Silver Learners centraal:

- Competentieontwikkeling en het leervermogen van ouderen
- Communicatie voor en met senioren: hoe de doelgroep, vooral de laagopgeleide groepen te bereiken?
- Mediawijsheid en digitale vaardigheden voor ouderen.
- Gezondheid: actief en in beweging blijven, sport, preventie, maar ook omgang met fysieke achteruitgang en dementie.

In 2017 vonden werkbijeenkomsten plaats in Iserlohn (DE), Nyiregyhaza (HU), Luxemburg (LU) en Middelburg (NL)

<http://www.iserlohn.de/kultur/volkshochschule/projekt-silver-learners/>

Rural European Association Development Innovation Team - READ IT

Erasmus+ Strategic Partnership (KA2): september 2017 – augustus 2019

READ IT wil de leefbaarheid van het platteland versterken door op vernieuwende wijze actief burgerschap te stimuleren. In dit project, ontstaan vanuit samenwerking binnen onze koepelorganisatie EUNET, wisselen de partners uit Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Nederland, Polen en Zweden goede praktijken uit waarbij ook speciale aandacht uitgaat naar de rol van educatie. De partners werken toe naar een handboek met goede voorbeelden die laten zien hoe bewoners, vrijwilligers en professionals vormgeven aan een sociaal platteland.

Jaarverslag Stichting Learn for Life 2017

European input in Lifelong Learning Lab - EI3L

Erasmus+ Mobiliteiten (KA1): februari 2017 – augustus 2018

Het Mobiliteitsproject: 'European Input in Lifelong Learning Lab' (2017 en 2018) voorziet in 30 mobiliteiten rond vier thema's waar de stichting graag nieuwe expertise op verkrijgt, namelijk: gezondheid en educatie, ouderen en educatie, vluchtelingen en educatie en jongeren in de volwasseneneducatie. In 2017 vonden de eerste 15 mobiliteiten. Het betrof

- Training seminar Learning in later life Cyprus May 2017 (2)
- EAEA young staff training, Brussel (2)
- Study visit education and health, Noord-Ierland (4)
- Training seminar Learning in later life Cyprus Oct. 2017 (3)
- Study visit education and refugees, Denmark (4)

European input for Sustainable Education and Learning - EISEL

Erasmus+ Mobiliteiten (KA1): februari 2018 – november 2019

In het najaar kreeg Learn for Life goedkeuring voor een Erasmus+ KA1 Mobiliteitsproject: 'European Input for Sustainable Education and Learning (2018 en 2019) voorziet in 20 mobiliteiten rond het Festival van het Leren in relatie tot het creëren en onderhouden van sterke regionale partnerschappen.

Overige activiteiten

Rural Academy

Learn for Life is al vele jaren betrokken bij activiteiten op het gebied van Plattelandsontwikkeling & Educatie: de lerende partnerschappen LILLA, Learning Heart, SMART en I-care, de workshops Vital Villages, diverse landelijke studiedagen en expertbijeenkomsten. Deze activiteiten vallen onder de 'paraplu' van de Rural Academy: een samenwerkingsverband rond plattelandsontwikkeling & educatie van Learn for Life en Doarpswurk.

Een studiedag i.s.m. de Landelijke Vereniging van Kleine Kernen en de Kring Andragologie van de UvA is in voorbereiding (streefdatum eerste helft van 2018).

Het reeds beschreven Europese project READ IT maakt deel uit van de Rural Academy-activiteiten.

Learn for Life nam binnen EUNET het initiatief voor de werkgroep Rural development and citizenship. Deze werkgroep ontwikkelde het hierboven beschreven KA2 project READ IT.

PASS

Learn for Life nam dit jaar initiatief tot het PASS-overleg, waarin drie initiatieven expertise uitwisselen en bespreken waarbij ze elkaar kunnen versterken. Het gaat om POWER – veerkracht op leeftijd, Actietafels Leefbaarheid en Studiekringen 50plus. Bij alle drie gaat het om kleine groepen ouderen of buurtbewoners die met vrijwillige ondersteuning thema's onderzoeken die voor hen van belang zijn. Het PASS-overleg kwam twee keer bij elkaar en zet in 2018 deze gesprekken voort.

Jaarverslag Stichting Learn for Life 2017

Noorwegen

Ieder jaar nemen meerdere Nederlandse jongeren deel aan een Volkshogeschooljaar (9 maanden) in Noorwegen. Learn for Life organiseert jaarlijks een voorlichtingsbijeenkomst voor nieuwe deelnemers in samenwerking met oud-deelnemers.

Voice of the Learner

Het thema van de Voice of the Learner krijgt in toenemende mate aandacht van Learn for Life. Denk hierbij onder meer aan de persoonlijke verhalen van Toppers, de zichtbaarheid van leerders in het politieke spectrum, de inbreng van leerders in hun eigen leerproces en de wijze waarop volwasseneneducatie georganiseerd wordt. Learn for Life geeft (voormalig) Toppers een podium tijdens het Festival en publiceert hun veelal indrukwekkende levensverhalen. In december organiseerde de stichting het mini-symposium Vernieuwing van de Agenda voor Volwassenen-educatie met speciale aandacht voor de Voice of the Learner. Een professional en een leerder van het Scottish Learning Partnership vertelden hoe in Schotland de stam van de leerder gestalte krijgt.

Voor deze bijeenkomst ontving de stichting een bijdrage van EUNET (uit het programma Europe for the citizen).

Internationale netwerken

EAEA: Learn for Life nam deel aan de jaarvergadering van de EAEA en de aansluitende conferentie over 'Engaging New Learners'. De voorzitter van Learn for Life is lid van de audit commissie van EAEA. De stichting ondersteunde het EAEA initiatief rond het European Year of Adult Education (2017).

EUNET: Learn for Life nam deel aan de jaarvergadering en diverse werkbijeenkomsten van EUNET.

EBSN: namens Learn for Life namen twee personen aan de jaarvergadering deel en vervolgens aan de conferentie over het thema 'Basic skills for integration'.

EPALE

Twee bestuursleden van Learn for Life zijn ambassadeur van EPALE, een meertalige gemeenschap met open lidmaatschap voor leerkrachten, docenten, onderzoekers, academici, beleidsmakers en alle professionals, die actief zijn in het volwassenenonderwijs in Europa.

Divers in 2017

- Learn for Life sloot zich in mei aan bij de Alliantie Gezondheid en Laaggeletterdheid
- Intensief overleg met de Landelijke Vereniging van Onderwijsadviseurs, Lezen en Schrijven, MBO Raad en Koninklijke Bibliotheek leidde in juni tot een brief aan de Minister over de ontwikkeling van een goed stelsel voor volwasseneneducatie in Nederland in de 21e eeuw
- Gedurende jaar was een aantal keren contact met het Ministerie van OCW, Directie MBO, die interesse heeft in activiteiten rond de Voice of the Learner, waaronder de inzet van Toppers

Publicaties

- Leren van volwassenen vraagt aandacht – een leven lang leren gaat niet vanzelf. In deze uitgave vertaalt Learn for Life het EAEA manifest naar de Nederlandse situatie, we leggen de relatie met de Skills Agenda en Skills Strategie en geven aanbevelingen voor een sterke volwasseneneducatie in Nederland.
- De focus van 2017 - Magazine Festival van het Leren. Een publicatie waarin onder meer de Toppers 2017 worden voorgesteld. http://www.lflplatform.net/uploads/2/6/5/3/26536967/magazine_2017_webversie.pdf

Jaarverslag Stichting Learn for Life 2017

Organisatie

Externe communicatie

Learn for Life heeft een website die 500 unieke bezoekers per week telt en een Facebookpagina.

Het Festival van het Leren heeft een eigen website, Facebookpagina en Twitteraccount.

Learn for Life heeft ook een Engelstalige website: <http://en.lflplatform.net/>. Deze werd bij onze internationale contacten onder de aandacht gebracht via een Engelstalige nieuwsbrief (februari). Dit werd als bijzonder positief ontvangen.

Vrijwilligers

Learn for Life is een vrijwilligersorganisatie. Ook in 2017 waren weer veel mensen op vrijwillige basis betrokken bij activiteiten van de stichting. Naast de bestuursleden betrof dit met name de deelnemers aan het Festivalteam, de deelnemers aan het EI3LLL project en een vrijwilliger die de boekhouding ondersteunt.

Vrijwillige medewerkers hebben een vrijwilligerscontract met de stichting en zijn verzekerd.

Bestuur 2017

Henk Hijink, voorzitter

Jumbo Klercq, secretaris/penningmeester

Yvonne van der Heijden

Ina den Hollander

Norbert Kuijpers

Jantsje van der Spoel

Dennis Wacht (tot 20 december 2017)

Het bestuur vergaderde 10 keer in 2017, afwisselend op het kantoor in Utrecht en via Skype/Hangout
Ondersteuning

Bij het Festival maakte de stichting gebruik van de diensten van Bureau Lidwien Vos de Wael en Marianne Vermeer (Kontakt der Continenten).

Marianne Vermeer verleende Learn for Life ook verdere administratieve ondersteuning evenals Liesbeth Schuurman (NPJ).

Norbert Kuijpers zorgt voor de update van de website.

De redactie van het festivalmagazine werd uitbesteed aan The Elephant Learning in Diversity.

Vormgeving en design kwamen voor rekening van Dikke Punt | ontwerp en illustratie.

2. JAARREKENING

2.1 Balans per 31 december 2017

ACTIVA	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Inventaris	<u>11</u>	11	<u>402</u>	402
Vlottende activa				
<i>Vorraden</i>				
Grond- en hulpstoffen	-		3.551	
Gereed product en handelsgoederen	<u>1.517</u>	1.517	<u>1.821</u>	5.372
<i>Vorderingen</i>				
Overige vorderingen	<u>1.124</u>	1.124	<u>3.906</u>	3.906
<i>Liquide middelen</i>		119.822		117.481
Totaal activazijde		<u><u>122.474</u></u>		<u><u>127.161</u></u>

Samenstellingsverklaring afgegeven d.d. 17-09-2018

2.1 Balans per 31 december 2017

PASSIVA	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Kapitaal	<u>90.032</u>	90.032	<u>123.045</u>	123.045
Kortlopende schulden				
Handelscrediteuren	4.907		991	
Onderhanden projecten	25.125		-	
Overlopende passiva	<u>2.410</u>		<u>3.125</u>	
		32.442		4.116
Totaal passivazijde		<u><u>122.474</u></u>		<u><u>127.161</u></u>

Samenstellingsverklaring afgegeven d.d. 17-09-2018

2.2 Staat van baten en lasten over 2016

	2017		2016	
	€	€	€	€
Netto-omzet		16.800		24.746
Inkoopwaarde van de omzet		<u>28.525</u>		<u>36.445</u>
Bruto bedrijfsresultaat		-11.725		-11.699
Afschrijvingen materiële vaste activa	391		391	
Overige activiteiten	4.870		4.340	
Huisvestingskosten	1.176		1.527	
Exploitatiekosten	-		422	
Verkoopkosten	5.236		3.402	
Autokosten	122		149	
Kantoorkosten	2.891		2.670	
Algemene kosten	<u>7.244</u>		<u>9.951</u>	
Som der bedrijfskosten		21.930		22.852
Bedrijfsresultaat		<u>-33.655</u>		<u>-34.551</u>
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	821		1.666	
Rentelasten en soortgelijke kosten	<u>-179</u>		<u>-196</u>	
Som der financiële baten en lasten		642		1.470
Resultaat		<u><u>-33.013</u></u>		<u><u>-33.081</u></u>

Samenstellingsverklaring afgegeven d.d. 17-09-2018

2.3 Kasstroomoverzicht over 2017

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2017		2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		-33.655		-34.551
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	391		391	
		391		391
Verandering in werkkapitaal:				
Vorraden en onderhanden werk	3.855		-1.857	
Onderhanden projecten	25.125		-3.100	
Vorderingen	2.782		-1.892	
Kortlopende schulden (excl. schulden aan kredietinstellingen)	3.201		-7.473	
		34.963		-14.322
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		1.699		-48.482
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	821		1.666	
Rentelasten en soortgelijke kosten	-179		-196	
		642		1.470
Kasstroom uit operationele activiteiten		2.341		-47.012
Mutatie geldmiddelen		2.341		-47.012
Toelichting op de geldmiddelen				
Stand per 1 januari		117.481		164.493
Mutatie geldmiddelen		2.341		-47.012
Stand per 31 december		119.822		117.481

Samenstellingsverklaring afgegeven d.d. 17-09-2018

2.4 Toelichting op de jaarrekening

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Onderneming

Stichting Learn for Life, gevestigd te Utrecht is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 01083458.

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Learn for Life, gevestigd te Utrecht, bestaan voornamelijk uit:

1. Te bevorderen dat activiteiten in Nederland gericht op het leren van volwassenen, geplaatst worden in en internationaal kader van beleid en ontwikkeling op het gebied van de volwasseneneducatie, met name de theorie en praktijk van het non-formele en levenslang leren, De Stichting laat zich daarbij inspireren door de tradities van het volkshogeschoolwerk in Nederland en Europa, waarbij educatie mede gezien wordt als instrument voor emancipatie, democratisering en participatief burgerschap, en de deelnemers gestimuleerd worden actief bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van een samenleving die gekenmerkt wordt door openheid, tolerantie op gelijkwaardigheid gebaseerde communicatie.
2. Te fungeren als een, mede op belangenbehartiging en beleidsbeïnvloeding gericht, platform of netwerkorganisatie voor overheden, instellingen en personen met belangstelling voor internationale beleidsontwikkelingen en ervaringen op het terrein van volwasseneneducatie,
3. Op te treden als intermediaire organisatie of partnerorganisatie, hetzij in de vorm van een loketorganisatie of agentschap, project- of programma organisatie, als penvoerder, hetzij in een andere rol of vorm voor in Nederland of in het buitenland of internationaal werkzame instanties, instellingen of samenwerkingsverbanden daarvan.

De feitelijke activiteiten worden uitgevoerd vanuit de Bemuurde Weert O.Z. 12 te Utrecht.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Op iedere balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de ondernemer zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's. Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling. Eventuele koersverschillen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

2.4 Toelichting op de jaarrekening

GRONDSLAGEN VOOR DE BALANSWAARDERING

Algemeen

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs of vervaardigingskosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa waarvan de onderneming krachtens een financiële lease-overeenkomst het economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële lease-overeenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd ten laste van het resultaat gebracht.

Vorraden

Grond- en hulpstoffen

Vorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

Gereed product en handelsgoederen

Vorraden gereed product en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen kostprijs.

Onderhanden projecten

De onderhanden projecten in opdracht van derden worden gewaardeerd tegen de gerealiseerde projectkosten minus de toegekende subsidies en bijdragen. De projectkosten omvatten de direct op het project betrekking hebbende kosten, de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Projectopbrengsten en projectkosten uit hoofde van de onderhanden projecten worden als opbrengsten en kosten verwerkt in de balans. In het jaar van afronding van het project worden alle kosten en opbrengsten verantwoord in de staat van baten en lasten.

Onderhanden projecten waarvan het saldo een debetstand vertoont, worden gepresenteerd onder de vlottende activa. Onderhanden projecten waarvan het saldo een creditstand vertoont, worden gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

2.4 Toelichting op de jaarrekening

Vorderingen

De kortlopende vorderingen betreffen de vorderingen met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de onderneming. Het betreffen de direct opeisbare vorderingen op kredietinstellingen en kasmiddelen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Het resultaat wordt tevens bepaald met inachtneming van de verwerking van ongerealiseerde waardeveranderingen van op reële waarde gewaardeerde vastgoedbeleggingen en de onder de vlottende activa opgenomen effecten.

Subsidies en bijdragen

Onder subsidies en bijdragen worden verstaan de subsidies en bijdragen die verstrekt zijn ten behoeve van in het jaar afgeronde projecten. Subsidies en bijdragen van projecten die nog lopen zijn verantwoord onder onderhanden projecten of onder kortlopende schulden.

Projectkosten

Onder projectkosten worden verstaan de kosten die direct aan projecten kunnen worden toegerekend die in het boekjaar zijn afgerond.

Bedrijfskosten

De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschafwaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van de vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -kosten van uitgegeven en ontvangen leningen en tegoeden.

2.4 Toelichting op de jaarrekening

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers.

Belastingen, rentebaten en soortgelijke opbrengsten, alsmede rentelasten en soortgelijke kosten, worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2.5 Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt als volgt weergegeven:

	<u>Inventaris</u>
	€
Aanschafwaarde	1.954
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-1.552</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u><u>402</u></u>
Afschrijvingen	<u>-391</u>
Mutaties 2017	<u><u>-391</u></u>
Aanschafwaarde	1.954
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-1.943</u>
Boekwaarde per 31 december	<u><u>11</u></u>

Voor een gedetailleerd overzicht van de materiële vaste activa verwijzen wij u naar de bijlagen.

Afschrijvingspercentages:

Inventaris 20 %

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

Grond- en hulpstoffen

Vorraad Festival vh Leren

<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
€	€
-	<u>3.551</u>

Gereed product en handelsgoederen

Vorraad Etsen

<u>1.517</u>	<u>1.821</u>
--------------	--------------

2.5 Toelichting op de balans

Vorderingen

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
Overige vorderingen		
Nog te ontvangen subsidies	-	2.282
nog te boeken uitgaven	-	9
Overige vooruitbetaalde bedragen	1.124	-
Kruisposten	-	1.615
	<u>1.124</u>	<u>3.906</u>

Liquide middelen

Rabo 3752.94.465	6.440	8.719
Rabo 1527.71.131	-	105.504
ING 180.640.78	37	37
ING Rekening Courant	124	124
Rabo 1096.174.952	113.121	2.997
Kas	100	100
	<u>119.822</u>	<u>117.481</u>

2.5 Toelichting op de balans

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Kapitaal

Stand per 1 januari	123.045	156.126
Resultaat boekjaar	-33.013	-33.081
Stand per 31 december	<u>90.032</u>	<u>123.045</u>

KORTLOPENDE SCHULDEN

Handelscrediteuren

Crediteuren	4.907	991
-------------	-------	-----

Onderhanden projecten

EI3L	23.625	-
Read It	1.500	-
	<u>25.125</u>	<u>-</u>

Zie voor een specificatie bijlage 2

Overlopende passiva

Nog te ontvangen facturen van leveranciers	-	875
Overige nog te betalen bedragen	2.410	2.250
	<u>2.410</u>	<u>3.125</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen en belangrijke financiële verplichtingen

De jaarlijkse verplichting mbt EAEA bedraagt €320,-

De jaarlijkse verplichting mbt EU-net bedraagt €135,-

De jaarlijkse verplichting mbt EBSN bedraagt €300,-

Er wordt opslagruimte gehuurd voor een bedrag van €465,- per jaar.

Er wordt kastruimte gehuurd voor een bedrag van €835,- per jaar.

2.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2017	2016
	€	€
Subsidies en bijdragen		
Silver Learners	4.800	-
Festival vh leren	12.000	9.500
Tackle poverty	-	300
AVA	-	14.234
Diverse opbrengsten	-	712
	<u>16.800</u>	<u>24.746</u>

De subsidies over 2017 zijn ten opzichte van het vorige boekjaar met 32,1% gedaald.

Projectkosten

Silver learners	2.395	-
Festival vh leren	26.130	32.480
Eifel	-	323
AVA	-	3.642
	<u>28.525</u>	<u>36.445</u>

Totaal projectresultaat

	<u>-11.725</u>	<u>-11.699</u>
--	-----------------------	-----------------------

Voor een nadere toelichting op de projecten wordt verwezen naar bijlage 1.

Afschrijvingen materiële vaste activa

Inventaris	<u>391</u>	<u>391</u>
------------	------------	------------

Overige activiteitenkosten

Actietafels	-	625
Noorwegen	178	380
EU Net	3.948	707
EAEA	744	2.628
	<u>4.870</u>	<u>4.340</u>

Huisvestingskosten

Huur opslag- en vergaderruimte	<u>1.176</u>	<u>1.527</u>
--------------------------------	--------------	--------------

Exploitatie- en machinekosten

Laptop	<u>-</u>	<u>422</u>
--------	----------	------------

2.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Verkoopkosten		
Reclame- en advertentiekosten	963	120
Representatiekosten	-	66
Reis- en verblijfkosten	3.929	1.686
Website	344	1.530
	<u>5.236</u>	<u>3.402</u>
Autokosten		
Parkeerkosten	<u>122</u>	<u>149</u>
Kantoorkosten		
Kantoorbenodigdheden	410	510
Drukwerk	1.146	347
Portiekosten	43	436
Telecommunicatie	185	771
Contributies en abonnementen	1.107	606
	<u>2.891</u>	<u>2.670</u>
Algemene kosten		
Accountantskosten	3.063	2.400
Administratiekosten	-	1.828
Diverse algemene kosten	548	-
Zakelijke verzekeringen	672	657
Secretariaatskosten	190	95
Conferenties, studiedagen, seminars	1.210	3.419
Vergaderkosten	247	987
Bestuurskosten	1.314	565
	<u>7.244</u>	<u>9.951</u>
Financiële baten en lasten		
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		
Ontvangen rente	<u>821</u>	<u>1.666</u>

2.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

<u>2017</u>	<u>2016</u>
€	€
<u>179</u>	<u>196</u>

Rentelasten en soortgelijke kosten

Bankkosten en provisie

Utrecht, 17-09-2018
Stichting Learn for Life

H. Hijink
voorzitter

M.H. Klercq
penningmeester

3. BIJLAGEN

3.1 Staat van de vaste activa

Omschrijving	Datum	Aanschafwaarde			Afschrijvingen				Boekwaarde per 31-12-2017	Residu- waarde	Afschrij- vingsper- centage
		Aanschaf- fingen tot 01-01-2017	Inves- teringen 2017	Desinves- teringen 2017	Aanschaf- fingen t/m 31-12-2017	Afschrij- vingen tot 01-01-2017	Afschrij- vingen 2017	Afschrij- ving desin- vesteringen			
		€	€	€	€	€	€	€	€	€	%
Materiële vaste activa											
<i>Inventaris</i>											
Website	31-12-2012	1.190			1.190	952	238	-	1.190	-	20,00
Presentatiewand	28-01-2013	764			764	600	153	-	753	11	20,00
		<u>1.954</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.954</u>	<u>1.552</u>	<u>391</u>	<u>-</u>	<u>1.943</u>	<u>11</u>	<u>-</u>
Totaal materiële vaste activa		<u>1.954</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.954</u>	<u>1.552</u>	<u>391</u>	<u>-</u>	<u>1.943</u>	<u>11</u>	<u>-</u>
Totaal vaste activa		<u>1.954</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.954</u>	<u>1.552</u>	<u>391</u>	<u>-</u>	<u>1.943</u>	<u>11</u>	<u>-</u>

3.2 Bijlage 1

Beëindigde Projecten	2017	2017	2016	2016
Festival van het leren				
Projectbijdragen	-12.000		-9.500	
Uren	10.890		15.125	
Activiteiten	3.440		5.687	
Reiskosten	1.482		2.842	
Verblijfkosten	731		976	
PR	3.694		4.342	
Website	212		248	
Verzendkosten	544		23	
Publicatie	5.137		3.237	
		14.130		22.980
Silver Learners				
Subsidie	-4.800		-	
Activiteiten	46		-	
Reiskosten	2.349		-	
		-2.405		-
Eifel				
Reiskosten	-		323	
		-		323
Tackle Poverty				
Bijdragen	-		-300	
		-		-300
AVA				
Bijdragen	-		-14.234	
Activiteiten	-		1.372	
Reis	-		906	
Verblijf	-		1.313	
Uren	-		51	
		-		-10.592
Totaal				
Opbrengsten	-16.800		-24.034	
Kosten	28.525		36.445	
Resultaat		11.725		12.411
Diverse opbrengsten				712
Totaal		11.725		11.699

3.3 Bijlage 2

Onderhanden Projecten	2017	2017	2016	2016
EI3L				
Subsidie	-39.948		0	
Uren	0		0	
Activiteiten	7.490		0	
Reiskosten	8.833		0	
	<u> </u>	23.625	<u> </u>	0
		<u> </u>		<u> </u>
Read It				
Subsidie	-1.500		0	
Uren	0		0	
Activiteiten	0		0	
Reiskosten	0		0	
	<u> </u>	1.500	<u> </u>	0
		<u> </u>		<u> </u>
		25.125		0
		<u> </u>		<u> </u>